

O 4

08.03.20

Ik bedoel, wat zegt een datum nou helemaal? Dat is immers niet meer dan een dag met nummering. Zoals a.s. dinsdag, 10 maart. Dan is het precies een jaar geleden.

Ik heb geen idee hoe ik die dag ga ervaren. Het kan alle kanten op. We gaan het zien, zoals elke eerste-keer-dag het afgelopen jaar. Zoals iedere dag zelfs, als ik eerlijk ben. Elke dag opnieuw.

Wat ik wel weet, is dat ik er juist vandáág heel erg bij stilsta. En moordend moeite mee heb. De zondag, want dat was de dag dat ze overleed. Ook hier zal ik door moeten. Maar makkelijk wordt het niet, dat voel ik al vanaf dat ik opstond. Ik denk dat ik vandaag maar heel veel op haar ga proosten.

10.03.20

Het groeit mooi en gestaag, al zeggen wij het zelf. En dat blijft het doen. We zijn er nu een jaartje mee bezig: het omahannywandje tegenover opa's werkkamer. Het muurtje van & door de kleinkinderen voor hun oma die er vandaag precies een jaar niet meer is. Hun koesterplekje met herinneringen aan haar. Enkel vrolijke herinneringen, en juist géén dooiige dingen. Hun persoonlijke invulling, de spulletjes die aan oma doen denken, die ze met haar associëren.

Vandaag precies een jaar. Zo'n dag, zo'n moment – het zegt niks, het zegt alles. Hier denken we aan oma zoals ze was. Aan wat ze aan hen meegaf. Aan haar kleinkinderen, de voortzetting van haar liefde. Het vrolijke omahannywandje, zo helemaal van die vijf. Hun eigen mijmerplekje. En je kunt er altijd even terecht.

Mijn moeder belt me, ze vraagt hoe het op deze dag met me gaat, ze doet het uit zichzelf; en later op de dag ook mijn jongste zoon. Ik krijg een heel lief appje van mijn jongste zus. Geen mensen die normaal gesproken per se iets van zich laten horen. Fijn hoor, maar

toch – wat een rare, magisch-realistische ervaringen vandaag, het moet nu echt niet gekker worden.

Natuurlijk, ik krijg van heel veel mensen een steunbetuiging. Warme woorden, harten onder een riem die mij vandaag niet knelt. Dat deed ie zondag al, op de dag die in mijn beleving haar sterfdag was. De laatste zondag van haar leven, in het ziekenhuis in Enschede. Vandaag kom ik emotioneel volkomen kleerscheurloos door. Ik sta stil bij de datum en daar blijft het ook bij. En ook dat is goed, vind ik. Ja, ik vind dat, en dat is waar het uiteindelijk om draait: rouw op maat – maatwerk dat mij past.

Mijn dochter belt me, deelt met me hoe zij zich vandaag voelde; m'n oudste zoon stuurde gisteravond een prachtige foto van de voor die avond voorspelde supermaan.

'Kijk haar shinen...' schreef hij erbij. Oma bekijkt ons vanaf haar plekje op de maan. En tussen de middag plaatste hij een foto van een broodje kroket: 'Mama's lievelingslunch.' (Ik at tussen de middag een tosti ham/kaas, ook een favoriet van haar, mits ze de kaas kon verdragen; hoewel ze de maagpijn doorgaans bij voorbaat voor lief nam.) Iedereen beleeft zoiets op zijn of haar eigen wijze. Ik vind het mooi om te zien dat dat kan.

Overigens voelt het tamelijk bizar en confronterend om de hele dag overal te lezen en te horen dat hier meerdere, en wereldwijd zelfs duizenden mensen overlijden aan het coronavirus, de grieppandemie die al een poos de samenleving in zijn ban houdt, terwijl ik vandaag stilsta bij het feit dat het precies een jaar geleden is dat mijn vrouw overleed aan de gevolgen van een longontsteking plus een zwaar griepvirus.

Mijn *Facebook*-post over het omahannywandje genereert 69 likes en nog meer reacties, sterkewensen en heel veel hartjes. Een lieve ex-schoondochter waar ik nog geregeld contact mee heb (nee, niet de moeder van mijn oudste kleinzoons dus) stuurt me een persoonlijk berichtje. Ik krijg kaarten met warme woorden en appjes van mijn broertje en haar broer, van vriendinnen en schoonzussen en een neef. Ik sta geenszins alleen.

Ik kan de dag rimpelloos aan, ik werk en draai ondertussen lekkere muziek. Alles gaat zijn gang, de dag probeert zich op geen

moment belangrijker te maken dan hij is. En dan maak ik opeens toch een fout (in mijn ogen). Ik ben mijn avondeten aan het roerbakken en trek een pilsje open. En proost. Ik sta voor het keukenraam en kijk in de verte van de donkere stad en zegt hardop: ‘Proost, schat.’ En schiet dan vol. Word even overmand door verdriet en voel de tranen komen.

‘Daar is dan toch niks mis mee’ vraagt mijn dochter als ik haar later aan de telefoon heb, zonder vraagteken. Ze stelt het. Niks mis mee, kennelijk moest dat beetje emotie er toch uit.

‘Maar ik had geen verdriet op dat moment’ zeg ik. ‘Het gebeurde gewoon uit een soort verborgen verwachtingspatroon, als een vals vonkje. Alsof ik van mezelf verwachtte dat ik deze dag toch even wat tranen zou laten zien.’

© 2020 Theo Bennes